

Asia: VN/27438/2023

Lausuntopyyntö: Hallituksen esitysluonnos EU:n datasäädöksen täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Yrittäjät kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä EU:n datasäädöksen täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi.

Esityksessä on huomioitu kattavasti datasäädöksen toimeenpanoon liittyvät kysymykset, ja valmistelu on ollut huolellista. Kokonaisuudessaan Suomen Yrittäjät pitää esitystä hyvänä, mutta katsoo, että etenkin pienten ja keskisuurten yritysten hallinnollista taakkaa ja toimintaedellytyksiä voisi huomioida laajemmin.

Datasäädöksessä on helpotettu mikro- ja pienyritysten hallinnollista taakkaa jättämällä ne datan jakamisen velvoitteiden ulkopuolelle sekä tavoiteltu pk-yritysten liiketoimintamahdollisuuksien edistämistä takaamalla pääsyn datan arvoketjuihin. Viranomaisilla tulee kuitenkin olemaan suuri vaikutus siihen, miten pk-yritykset pystyvät vastaamaan datasäädöksen vaatimukseen, etenkin kun säädös on ensimmäinen laatuaan.

Suomen Yrittäjät näkee ehdotukset toimeenpaneuvien viranomaisten roolijaosta perusteltuina.

Sujuvat viranomaismenettelyt ja erityisesti viranomaisten riittävät resurssit ovat keskeisiä, jotta yritysten taakka ei kasva mahdottomaksi. On tärkeää varmistaa, että viranomaisilla on tarpeeksi resursseja ja osaamista tukemaan pk-yrityksiä lain toimeenpanossa, varsinkin alkuvaiheessa, jolloin yritykset tulevat tarvitsemaan enemmän apua uuden lain tulokinnassa. Erityisesti Liikenne- ja viestintävirasto Traficom ja Tietosuojavaltuutetun resurssien pitää vastata uusiin vaatimuksiin ja tehtävien määrään, jotta pk-yritysten sujuvat viranomais- ja neuvontapalvelut turvataan. On myös huomioitava, että samoille viranomaisille kertyy lisävelvoitteita myös muiden säädösten, kuten

tekoälyasetuksen, toimeenpanon seurauksena. Suomen Yrittäjät esittää, että lainsäädännöllisen toimeenpanon lisäksi viranomaisille osoitetaan lisäresursseja uusien tehtävien toteuttamista ja osaamisen kehittämistä varten datasäädöksen soveltamisen alkaessa syyskuussa 2025.

Lisäksi ehdotamme lisäämään liikenne- ja viestintävirastolle lain 2 §:ssä roolin parantaa pk-yritysten datalukutaitoa datasäädöksen 37 artiklan 5 kohdan a alakohdan mukaisesti. Tämä täydentäisi Kilpailu- ja kuluttajaviraston 3 §:ssä ehdotettua tehtävää, joka koskee kuluttajien datalukutaidon parantamista.

Seuraamusmaksujen osalta on perusteltua, että edellytykseksi seuraamusmaksun määräämiselle on asetettu tahallisuus tai huolimattomuus. Seuraamusmaksut voivat olla pk-yrityksille merkittäviä, joten on ehdottoman tärkeää, että viranomaisten tiedotus ja koulutus yritysten velvollisuuksista ovat virheetöntä, saavutettavaa ja näkyvää. Inhimillisen virheen tai tiedonpuutteen vuoksi velvoitteiden laiminlyönti eivät saa johtaa suoraan seuraamusmaksuihin. Sen sijaan yrityksille tulee ensisijaisesti antaa mahdollisuus korjata virheensä ja saada tarvittaessa neuvontaa. Taloudellisten seuraamuksien tulee olla viimeisimpänä käytetty korjauskeino.

Nyroos Maria
Suomen Yrittäjät ry